

Облік і оподаткування

УДК 657.37:330.322:502/504

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19478360>

**Гармонізація стандартів нефінансової ESG-звітності українських компаній
з вимогами міжнародних інституційних інвесторів**

Ковальова Тетяна Володимирівна,

кандидат економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри обліку і оподаткування,
факультет управління та бізнесу,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-1250-2019>

Ромашко Ольга Миколаївна,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування,
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-3466-3489>

Дружинська Наталія Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аудиту,
факультет податкової справи, обліку та аудиту,
Державний податковий університет,
м. Ірпінь, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-9787-0488>

Прийнято: 24.03.2026 | Опубліковано: 09.04.2026

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена посиленням вимог міжнародних інституційних інвесторів до прозорості та порівнюваності нефінансової інформації, а також необхідністю інтеграції українських компаній у глобальні фінансові ринки. Фрагментарність національного нормативно-методичного забезпечення ESG-звітності та обмежена узгодженість із міжнародними стандартами знижують інвестиційну привабливість бізнесу та ускладнюють оцінювання ризиків сталого розвитку.

Метою дослідження визначено наукове обґрунтування теоретико-методичних засад гармонізації ESG-звітності українських компаній відповідно до вимог міжнародних інституційних інвесторів.

Методи. У дослідженні використано методи системного аналізу, узагальнення та систематизації наукових підходів, порівняльного аналізу міжнародних стандартів ESG-звітності, а також аналітичні методи для оцінювання рівня їх імплементації в практиці українських компаній.

Результати. Досліджено сучасні підходи до формування ESG-звітності та встановлено їх трансформацію у напрямі стандартизації, кількісної вимірюваності та інтеграції з фінансовою звітністю. Виявлено, що міжнародні стандарти ESG-звітності формують взаємодоповнювальну систему розкриття інформації, однак рівень їх застосування в Україні залишається нерівномірним. Доведено, що ефективність гармонізації забезпечується інтеграцією ESG-показників у систему управління, цифровізацією обліку, уніфікацією метрик та впровадженням процедур верифікації даних. Ідентифіковано ключові проблеми, зокрема фрагментарність нормативного регулювання, нерозвиненість систем збору даних, розрив між нефінансовими та фінансовими показниками, а також обмеженість компетенцій і мотивації бізнесу.

Висновки. Доведено, що гармонізація ESG-звітності є комплексним процесом, який потребує поєднання міжнародних стандартів із національними інституційними умовами та трансформації внутрішніх систем управління.

Встановлено, що підвищення якості та достовірності ESG-даних є ключовою передумовою зростання довіри інвесторів і розширення доступу до фінансових ресурсів.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням кількісних моделей оцінювання ефективності ESG-звітності, інтеграцією ESG-факторів у фінансовий аналіз і ризик-менеджмент, а також застосуванням цифрових технологій для автоматизації збору та верифікації нефінансової інформації.

Ключові слова: сталий розвиток, нефінансова інформація, інвестиційна привабливість, корпоративна прозорість, управління ризиками.

Harmonization of non-financial ESG reporting standards of Ukrainian companies with the requirements of international institutional investors

Tetiana Kovalova,

PhD in Economics, Associate Professor,
Head of the Department of Accounting and Taxation,
Faculty of Management and Business,
Kharkiv National Automobile and Highway University,
Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1250-2019>

Olha Romashko,

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation,
State University of Trade and Economics,
Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-3466-3489>

Nataliia Druzhynska,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing,

Faculty of Taxation, Accounting and Auditing,

State Tax University, Irpin, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0002-9787-0488>

Abstract. The relevance of the study is determined by the growing requirements of international institutional investors for transparency and comparability of non-financial information, as well as the need to integrate Ukrainian companies into global financial markets. The fragmentation of national regulatory and methodological support for ESG reporting and its limited alignment with international standards reduce investment attractiveness and complicate the assessment of sustainability risks.

Purpose. The purpose of the study is to substantiate the theoretical and methodological foundations for harmonizing ESG reporting of Ukrainian companies in line with the requirements of international institutional investors.

Methods. The study applies methods of system analysis, generalization and systematization of scientific approaches, comparative analysis of international ESG reporting standards, as well as analytical methods to assess their implementation in the practice of Ukrainian companies.

Results. Modern approaches to ESG reporting have been investigated and their transformation towards standardization, quantification, and integration with financial reporting has been established. It has been revealed that international ESG standards form a complementary system of information disclosure, while their implementation in Ukraine remains uneven. It has been proven that effective harmonization is ensured through the integration of ESG indicators into management systems, digitalization of accounting processes, unification of metrics, and implementation of data verification procedures. Key problems have been identified, including fragmented regulation,

underdeveloped data collection systems, the gap between non-financial and financial indicators, as well as limited competencies and motivation of businesses.

Conclusions. It has been proven that ESG reporting harmonization is a complex process requiring the combination of international standards with national institutional conditions and the transformation of internal management systems. It has been established that improving the quality and reliability of ESG data is a key prerequisite for increasing investor confidence and expanding access to financial resources.

Further research should focus on the development of quantitative models for evaluating ESG reporting effectiveness, integration of ESG factors into financial analysis and risk management, as well as the application of digital technologies for automating data collection and verification processes.

Keywords: sustainability, non-financial disclosure, investment attractiveness, corporate transparency, risk management.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації фінансових ринків та посилення вимог до прозорості діяльності бізнесу особливої актуальності набуває питання гармонізації нефінансової звітності українських компаній із міжнародними стандартами екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності (Environmental, Social, Governance, ESG). Зростання ролі інституційних інвесторів, які дедалі більше орієнтуються на ESG-показники при ухваленні інвестиційних рішень, зумовлює необхідність формування уніфікованих підходів до розкриття інформації про екологічні, соціальні та управлінські характеристики діяльності підприємств. Водночас в Україні спостерігається фрагментарність нормативно-методичного забезпечення ESG-звітності, що проявляється у відсутності єдиних вимог до її структури, змісту та методів оцінювання показників, а також у низькому рівні узгодженості з міжнародними ініціативами та стандартами.

Зазначена ситуація ускладнює інтеграцію українських компаній у глобальні фінансові ринки, знижує рівень довіри з боку іноземних інвесторів та

обмежує доступ до довгострокових фінансових ресурсів. Крім того, недостатня якість і порівнюваність нефінансової інформації ускладнює процеси оцінювання ризиків і можливостей сталого розвитку, що має суттєве значення для формування інвестиційних портфелів міжнародних інституційних інвесторів. У науковому вимірі проблема гармонізації ESG-звітності пов'язана з необхідністю удосконалення методологічних підходів до стандартизації нефінансової інформації, визначення релевантних показників та забезпечення їхньої зіставності в різних юрисдикціях. У практичному аспекті вона зумовлює потребу розроблення ефективних механізмів імплементації міжнародних стандартів у діяльність українських підприємств з урахуванням особливостей національного економічного середовища та сучасних викликів, спричинених війною Росії проти України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд сучасних досліджень свідчить про системний характер наукових підходів до гармонізації стандартів нефінансової ESG-звітності та їх поступову конвергенцію з вимогами міжнародних інституційних інвесторів. А. Миронець (А. Myronets) доводить залежність фінансових результатів компаній від узгодженості сервісних процесів, що опосередковано підтверджує значення стандартизації та прозорості нефінансової інформації для підвищення інвестиційної привабливості [1]. М. Іманова (М. Imanova) розглядає цифрове врядування як інструмент підвищення прозорості публічного сектору, акцентуючи на необхідності інтеграції цифрових механізмів у процес розкриття нефінансових даних [2]. Г. Головчак обґрунтовує ESG-звітність як ключовий інструмент забезпечення прозорості бізнесу в умовах глобалізації, підкреслюючи її роль у формуванні довіри інвесторів [3]. О. В. Олійник та Д. М. Захаров аналізують теоретичні та практичні аспекти ESG-звітності, визначаючи основні бар'єри її впровадження, зокрема фрагментарність стандартів і відсутність уніфікованих підходів [4].

Водночас значна частина досліджень присвячена інтеграції ESG-принципів у стратегічне управління та моделі сталого розвитку. М. та Р.

Мужайло обґрунтовують синергію циркулярної економіки, ESG-стандартів і соціального партнерства як основу довгострокової стійкості бізнесу [5]. Д. Д. Абакумов та співавтори визначають роль ESG-індексів у формуванні стратегій сталого розвитку компаній, акцентуючи на їх значенні для оцінки інвестиційної привабливості [6]. О. Лагодієнко та співавтори досліджують відповідність підприємств ESG-критеріям, виявляючи ключові проблеми адаптації національних практик до міжнародних вимог [7]. Н. В. Міненкова пропонує підходи до інтеграції нефінансової звітності в систему бухгалтерського обліку, що сприяє підвищенню якості розкриття інформації та її узгодженості зі світовими стандартами [8].

Крім того, суттєвий внесок у розвиток досліджуваної проблематики здійснено у працях, присвячених гармонізації міжнародних стандартів ESG-звітності та їх впливу на сприйняття інвесторами. С. Йосефа (S. Yosepha) аналізує взаємозв'язок ESG, інтегрованої звітності та очікувань глобальних інвесторів, підкреслюючи необхідність уніфікації підходів до розкриття інформації [9]. Т. Дате (T. Dathe) та співавтори систематизують правила ESG-звітності, формуючи практичну основу для їх впровадження у корпоративне управління [10]. М. А. Заїд (M. A. Zaid) та А. Ісса (A. Issa) обґрунтовують дорожню карту конвергенції глобальних стандартів ESG-розкриття, акцентуючи на ролі Фонду МСФЗ та взаємодії зі стейкхолдерами [11]. Б. Т. Фагбемі (B. T. Fagbemi) та співавтори досліджують еволюцію ESG-звітності, визначаючи ключові виклики стандартизації та їх вплив на прозорість бізнесу [12]. А. Герцен (A. Goerzen) та співавтори розглядають глобальні стандарти сталого розвитку як фактор трансформації міжнародного бізнесу, підкреслюючи їх значення для формування єдиного інформаційного простору для інвесторів [13].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність досліджень у сфері ESG-звітності, відсутнє цілісне узгодження підходів до її формування з вимогами міжнародних інституційних інвесторів та недостатньо оцінено відповідність міжнародних стандартів

практиці українських компаній. Обмежено розроблено методичні засади гармонізації ESG-звітності з урахуванням національних інституційних умов, що зумовлює фрагментарність впровадження та знижує аналітичну цінність нефінансової інформації.

Зазначені аспекти є визначальними для підвищення інвестиційної привабливості та інтеграції у глобальні фінансові ринки, що обумовлює необхідність їх подальшого дослідження. Проведене дослідження спрямоване на подолання виявлених прогалин шляхом обґрунтування підходів до гармонізації ESG-звітності та підвищення її практичної придатності для прийняття інвестиційних рішень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних підходів до гармонізації ESG-звітності українських компаній із вимогами міжнародних інституційних інвесторів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

1. Проаналізувати сучасні підходи до формування ESG-звітності та вимоги міжнародних інституційних інвесторів, а також оцінити відповідність міжнародних стандартів практиці українських компаній;
2. Обґрунтувати методичні підходи до гармонізації ESG-звітності з урахуванням інституційних і нормативних умов функціонування бізнесу в Україні;
3. Виявити науково-практичні проблеми впровадження ESG-звітності та розробити рекомендації щодо їх подолання відповідно до вимог міжнародних інституційних інвесторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні підходи до формування ESG-звітності трансформуються під впливом зростаючих вимог міжнародних інституційних інвесторів до якості, порівнюваності та достовірності нефінансової інформації. На глобальному рівні спостерігається перехід від декларативного розкриття до стандартизованої, кількісно вимірюваної та аудованої інформації, що інтегрується у загальну систему

корпоративної звітності. Інституційні інвестори орієнтуються на оцінку довгострокової вартості компанії, тому приділяють особливу увагу ризикам сталого розвитку, кліматичним факторам, соціальній відповідальності та якості корпоративного управління. У цьому контексті ESG-звітність розглядається як ключовий інструмент зниження інформаційної асиметрії та підвищення інвестиційної привабливості компаній, що зумовлює необхідність її гармонізації з міжнародними стандартами (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові вимоги міжнародних інституційних інвесторів до ESG-звітності
компаній

Напрямок	Зміст вимог	Практична значущість для інвесторів
Стандартизація	Використання міжнародно визнаних стандартів	Забезпечення порівнюваності між компаніями та ринками
Матеріальність	Розкриття суттєвих ESG-факторів, що впливають на вартість компанії	Фокус на ризиках і можливостях, релевантних для інвесторів
Кількісні показники	Подання метрик (викиди CO ₂ , ESG-індекси, показники безпеки праці тощо)	Можливість оцінки динаміки та ефективності
Верифікація	Незалежний аудит або підтвердження нефінансових даних	Підвищення довіри до звітності
Інтеграція	Поєднання фінансової та нефінансової звітності	Комплексна оцінка діяльності компанії
Прозорість ризиків	Розкриття ESG-ризиків, сценарного аналізу, кліматичних ризиків	Прогнозування довгострокових інвестиційних ризиків
Управління	Опис політик, структур управління ESG та відповідальності менеджменту	Оцінка якості корпоративного управління

Джерело: сформовано автором на основі [9, р. 82; 10, р. 150; 11, р. 1652; 12, р. 300].

Представлені у таблиці вимоги фактично виконують функцію «фільтра» доступу до міжнародного капіталу, тому їх імплементація переходить із

площини звітності у площину управління. Стандартизація через ESG, Стандарти глобальної ініціативи зі звітності (Global Reporting Initiative, GRI) [14], Стандарти сталого розвитку Ради з міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS Sustainability Standards, IFRS Sustainability) [15] та Рекомендації робочої групи з розкриття фінансової інформації, пов'язаною з кліматом (Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD) [16] забезпечує включення компаній до ESG-рейтингів і знижує інформаційну невизначеність для інвестора; на практиці українські експортери вже розкривають кліматичні сценарії (зміна вартості енергії, вуглецеві обмеження ЄС), щоб обґрунтувати стійкість бізнес-моделі. Принцип матеріальності реалізується через матриці суттєвості, де відсіюється несуттєва інформація: для промисловості це викиди та енергоефективність, для сектору інформаційних технологій – захист даних і утримання персоналу, що прямо корелює з оцінкою ризиків інвестором.

Кількісні метрики переводять ESG у вимірювану площину: показники інтенсивності викидів парникових газів (greenhouse gas emissions, GHG), енерговитрат або виробничого травматизму дозволяють проводити бенчмаркінг і відстежувати динаміку, що вже використовується у контрактах із європейськими партнерами. Верифікація через незалежний аудит або цифрові системи моніторингу мінімізує ризик недостовірності даних; наприклад, підприємства впроваджують автоматизований облік енергоспоживання, результати якого підтверджуються для інвесторів і кредиторів. Інтеграція фінансової та нефінансової звітності дозволяє прямо пов'язувати ESG-показники з витратами, продуктивністю та ризиками, що підсилює аналітичну цінність звітності.

Розкриття ризиків і управлінських практик набуває прикладного значення через створення ESG-комітетів, включення відповідних ключових показників ефективності (Key Performance Indicators, KPI) у систему мотивації менеджменту та регулярну звітність щодо антикорупційних політик. У результаті ESG-звітність використовується не як формальний документ, а як інструмент

прийняття рішень і переговорів із інституційними інвесторами, що безпосередньо впливає на вартість капіталу та доступ до фінансування.

Міжнародна система ESG-звітності формується як багаторівнева структура, у межах якої поєднуються регуляторні, інвестор-орієнтовані та галузеві стандарти розкриття інформації. У сучасних умовах для українських компаній ключовими є Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку (European Sustainability Reporting Standards, ESRS) [17] та Директива про корпоративну звітність зі сталого розвитку (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) [18], що визначають обов'язкові вимоги до структури та змісту звітності у межах європейського регуляторного поля. Водночас Стандарти Ради зі стандартів обліку у сфері сталого розвитку (Sustainability Accounting Standards Board Standards, SASB Standards) [19] забезпечують галузеву деталізацію фінансово релевантних показників, а система розкриття екологічної інформації (Carbon Disclosure Project, CDP) [20] фокусується на стандартизації кліматичних даних. Це доповнює вже поширені у практиці підходи [14–16] і формує комплексну модель розкриття ESG-інформації (табл. 2).

Таблиця 2

Міжнародні стандарти та ініціативи ESG-звітності та їх відповідність практиці українських компаній

Стандарт / ініціатива	Фокус застосування	Ключові вимоги	Відповідність в Україні
ESRS / CSRD	Регуляторна модель ЄС	Подвійна суттєвість, деталізовані показники, аудит	Часткова; під впливом вимог ЄС
IFRS Sustainability	Інвестор-орієнтована звітність	Ризики, фінансовий вплив ESG	Середня; великий бізнес
SASB Standards	Галузеві метрики	Фінансово значущі показники	Обмежена; точкове застосування
GRI Standards	Розкриття впливів	Політики, впливи, нефінансові показники	Висока; базова практика
CDP	Кліматичні дані	Викиди, ризики, кліматичні цілі	Селективна; експортні компанії

Джерело: сформовано автором на основі [14-20].

У практичному вимірі ці стандарти застосовуються як взаємодоповнювальні інструменти, що дозволяють закрити різні інформаційні запити інвесторів і контрагентів. GRI Standards [14] забезпечують формування базової структури звітності та розкриття впливів, однак не дають достатньої аналітичної глибини для оцінки фінансових ризиків, тому доповнюються вимогами IFRS Sustainability [15] і TCFD [16], які фокусуються на зв'язку ESG-факторів із фінансовими результатами. У банківському секторі це реалізується через оцінку кліматичних ризиків кредитного портфеля, у виробничому – через розрахунок витрат на декарбонізацію та вплив енергоефективності на собівартість продукції. Регуляторний вплив ESRS і CSRD [17; 18] проявляється через механізм ланцюгів постачання: українські компанії, інтегровані у ринок ЄС, фактично зобов'язані забезпечувати сумісність своїх даних із європейськими вимогами. На практиці це означає впровадження систем обліку викидів, енергоспоживання, соціальних показників і процедур внутрішнього контролю, оскільки відсутність таких даних обмежує доступ до контрактів та фінансування. SASB Standards [19] використовуються для підвищення релевантності звітності у конкретних галузях, дозволяючи інвесторам порівнювати компанії за ключовими ризиками. Наприклад, у аграрному секторі це показники використання води та впливу на ґрунти, у промисловості – ресурсоефективність і викиди. Водночас CDP [20] виконує функцію стандартизованого розкриття кліматичних даних, що часто є умовою співпраці з міжнародними партнерами, змушуючи компанії налагоджувати регулярний облік і верифікацію екологічних показників. Таким чином, сучасна практика українських компаній характеризується формуванням комбінованої моделі ESG-звітності, однак рівень її відповідності міжнародним стандартам залишається нерівномірним.

Методичні підходи до гармонізації ESG-звітності в Україні формуються з урахуванням поєднання міжнародних вимог та національного інституційного

середовища, яке характеризується відсутністю повноцінного обов'язкового регулювання та нерівномірною практикою впровадження. У цих умовах ключовим є перехід від фрагментарного розкриття інформації до побудови узгодженої системи, що забезпечує сумісність із міжнародними стандартами при збереженні адаптивності до нормативних обмежень і ресурсних можливостей компаній. Гармонізація розглядається як поетапний процес, який передбачає інтеграцію ESG-показників у внутрішні системи обліку, управління ризиками та стратегічного планування з орієнтацією на вимоги інституційних інвесторів і зовнішніх стейкхолдерів (табл. 3).

Таблиця 3

Методичні підходи до гармонізації ESG-звітності українських компаній

Методичний підхід	Зміст реалізації	Практичний результат
Інституційна адаптація	Узгодження ESG-звітності з національними регуляторними вимогами та міжнародними орієнтирами	Забезпечення відповідності зовнішнім вимогам без порушення внутрішніх процедур
Інтеграція у систему управління	Включення ESG-показників у бізнес-процеси, бюджетування та KPI	Перехід від звітності до управління сталим розвитком
Уніфікація показників	Вибір обмеженого набору релевантних метрик для регулярного моніторингу	Підвищення порівнюваності та зниження витрат на звітність
Цифровізація обліку	Використання IT-систем для збору та обробки ESG-даних	Підвищення точності та оперативності даних
Верифікація та контроль	Запровадження внутрішнього контролю та зовнішнього підтвердження даних	Зростання довіри інвесторів і кредиторів
Етапність впровадження	Поетапне розширення обсягу ESG-розкриття	Зниження навантаження на компанії та підвищення якості даних

Джерело: сформовано автором на основі [4, с. 69; 8, с. 36; 9, р. 88; 10, р. 154]

Практична реалізація запропонованих підходів відбувається через інтеграцію ESG-показників у систему управління підприємством і адаптацію

звітності до вимог зовнішніх стейкхолдерів. Інституційна адаптація проявляється у поєднанні національних регуляторних норм із вимогами інвесторів та контрагентів, що фактично визначає зміст розкриття інформації. Включення ESG-показників у бюджетування та систему ключових показників ефективності забезпечує їх зв'язок із фінансовими результатами та підвищує прикладну цінність звітності.

Практичні кейси демонструють ефективність такого підходу. Зокрема, Astarta використовує регулярну нефінансову звітність і внутрішні процедури контролю ESG-показників, що дозволяє застосовувати їх у взаємодії з інвесторами та рейтинговими агентствами [21]. У свою чергу, Naftogaz інтегрує ESG-пріоритети у стратегічне планування, пов'язуючи кліматичні цілі з інвестиційними рішеннями та фінансовими показниками [22].

Водночас у процесі впровадження зазначених підходів виявляються системні труднощі, пов'язані насамперед із організацією збору, стандартизації та верифікації ESG-даних, що підтверджується результатами емпіричних досліджень [24]. Саме ці аспекти формують коло науково-практичних проблем, які потребують окремого узагальнення та аналізу.

Ключовою проблемою є відсутність цілісної нормативної бази, яка б забезпечувала обов'язковість, уніфікованість і порівнюваність нефінансової звітності, що призводить до фрагментарного та вибіркового розкриття інформації. У більшості випадків компанії самостійно визначають обсяг і структуру звітності, орієнтуючись на вимоги окремих стейкхолдерів, що ускладнює її використання інвесторами [10, р. 152].

Суттєвим обмеженням залишається нерозвиненість систем збору та обробки ESG-даних. Відсутність внутрішніх регламентів, цифрових рішень і єдиних підходів до вимірювання показників призводить до низької достовірності та обмеженої порівнюваності інформації. Це особливо характерно для середнього бізнесу, де ESG-показники часто формуються вручну або на основі неповних даних [13, р. 128]. Відповідно, проблема верифікації набуває

критичного значення, оскільки відсутність незалежного підтвердження підвищує ризики недовіри з боку інвесторів.

Окремою проблемою є розрив між нефінансовими показниками та фінансовими результатами. У багатьох компаніях ESG-звітність існує ізольовано від системи управління, що не дозволяє використовувати її як інструмент прийняття рішень. Відсутність методик інтеграції ESG-факторів у фінансове планування, оцінку ризиків і інвестиційні розрахунки обмежує її практичну цінність.

Важливим стримуючим фактором є кадровий та компетентнісний дефіцит. Підготовка ESG-звітності потребує міждисциплінарних знань у сфері фінансів, екології, управління ризиками та аналітики даних, що в умовах українського ринку праці залишається обмеженим ресурсом. Це призводить до формального підходу до звітності та копіювання окремих елементів міжнародних стандартів без їх належної адаптації.

Інституційні обмеження також пов'язані з недостатнім рівнем мотивації бізнесу до впровадження ESG. За відсутності жорстких регуляторних вимог та економічних стимулів значна частина компаній розглядає ESG-звітність як додаткове навантаження, а не як інструмент підвищення конкурентоспроможності. Це обумовлює низький рівень інвестицій у відповідні системи обліку та управління.

Додатково варто відзначити проблему асиметрії вимог: міжнародні інвестори та контрагенти висувають високі стандарти розкриття, тоді як національне регуляторне середовище залишається менш вимогливим [11, р. 1655]. Це створює ситуацію, коли компанії змушені одночасно функціонувати у різних нормативних логіках, що ускладнює уніфікацію звітності та підвищує транзакційні витрати.

Гармонізацію ESG-звітності українських компаній із вимогами міжнародних інституційних інвесторів доцільно здійснювати на основі системного поєднання регуляторних, методичних і управлінських рішень,

спрямованих на підвищення якості, порівнюваності та практичної цінності нефінансової інформації. Ключовим напрямом є поступове наближення національної практики до міжнародних стандартів через імплементацію принципу подвійної суттєвості, уніфікацію підходів до розкриття інформації та забезпечення узгодженості нефінансової і фінансової звітності.

На рівні підприємств першочергового значення набуває інтеграція ESG-показників у систему корпоративного управління, що передбачає їх включення до стратегічного планування, бюджетування та системи оцінки ефективності діяльності. Це дозволяє трансформувати ESG-звітність із формального інструменту розкриття інформації у дієвий механізм управління ризиками та створення довгострокової вартості. Важливим є впровадження внутрішніх регламентів збору, обробки та контролю ESG-даних, що забезпечує їх достовірність і придатність для використання інвесторами.

Суттєвим напрямом гармонізації є уніфікація ключових показників і методик їх розрахунку, що дозволяє забезпечити порівнюваність інформації між компаніями та знизити транзакційні витрати на підготовку звітності. Доцільним є використання комбінованої моделі звітності, за якої базове розкриття формується за універсальними стандартами, а показники, що мають фінансову релевантність, деталізуються відповідно до інвестор-орієнтованих підходів. Такий підхід забезпечує баланс між широтою розкриття та його аналітичною цінністю.

Важливою умовою підвищення довіри до ESG-звітності є розвиток системи верифікації даних, що передбачає як внутрішній контроль, так і зовнішнє підтвердження інформації. Це сприяє зниженню ризиків недостовірності та підвищує інвестиційну привабливість компаній. Паралельно необхідним є розвиток цифрових інструментів обліку ESG-показників, що забезпечують автоматизацію процесів збору даних і підвищують їх точність.

На макрорівні доцільним є формування інституційного середовища, яке стимулює впровадження ESG-підходів, зокрема через гармонізацію нормативної

бази з європейськими вимогами, створення методичних рекомендацій та запровадження економічних стимулів для бізнесу. Особливого значення набуває розвиток професійних компетенцій у сфері ESG, що забезпечує якісну підготовку звітності та її інтеграцію у процеси управління.

Отже, ефективна гармонізація ESG-звітності українських компаній можлива за умови поєднання внутрішніх управлінських трансформацій із зовнішніми інституційними змінами, що забезпечує не лише відповідність міжнародним вимогам, а й підвищення конкурентоспроможності бізнесу на глобальних ринках.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що гармонізація ESG-звітності українських компаній є системним процесом, який передбачає інтеграцію нефінансових показників у корпоративне управління, облік та аналітичне забезпечення. Доведено, що ESG-звітність трансформується у інструмент оцінювання довгострокової вартості бізнесу, а її якість безпосередньо впливає на доступ до міжнародного капіталу. Визначено, що ефективність гармонізації забезпечується поєднанням міжнародних стандартів із національними умовами та впровадженням інтегрованих методичних підходів.

Виявлено, що ключовими проблемами є фрагментарність нормативного регулювання, відсутність уніфікованих методик, нерозвиненість систем збору та верифікації ESG-даних, розрив між нефінансовими та фінансовими показниками, а також обмеженість компетенцій і мотивації бізнесу. Додатковим стримуючим чинником є асиметрія між вимогами міжнародних інвесторів і національним регуляторним середовищем.

Обґрунтовано, що гармонізація потребує інтеграції ESG у систему управління, уніфікації показників, цифровізації обліку та підвищення достовірності даних. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням кількісних моделей оцінювання ESG-ефективності, інтеграцією ESG-факторів у фінансовий аналіз і ризик-менеджмент, а також застосуванням цифрових технологій для автоматизації обробки та верифікації даних.

Список використаних джерел

1. Myronets A. Dependence of EBITDA margin on the service experience consistency index in network businesses. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 27. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18871073>.
2. Imanova M. Kamu sektöründe dijital yönetim: yenilikçi modeller ve gerçek deneyimler. *Uluslararası Turizm, Ekonomi ve İşletme Bilimleri Dergisi*. 2025. Vol. 9, № 1. P. 51–61. URL: <https://www.ijtebs.org/index.php/ijtebs/article/view/30-06-2025> (дата звернення: 29.01.2026).
3. Головчак Г. Оцінка ефективності ESG-звітності як інструменту прозорості бізнесу в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-28>.
4. Олійник О. В., Захаров Д. М. Виклики та перспективи ESG звітності: аналіз теоретичних і практичних аспектів. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. Вип. 3, № 109. С. 67–73. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-3\(109\)-67-73](https://doi.org/10.26642/ema-2024-3(109)-67-73).
5. Скорик М., Мужайло Р. Модель сталого розвитку агробізнесу: синергія циркулярності, ESG-стандартів і соціального партнерства. *Український економічний часопис*. 2025. № 9. С. 136–142. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-9-23>.
6. Абакумов Д. Д., Стеценко В. І., Підкамінний І. М. Роль ESG-індексів у формуванні стратегії сталого розвитку компаній. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16521571>.
7. Лагодієнко О., Руденко С., Лагодієнко Н. Оцінка відповідності підприємств критеріям ESG: основні виклики. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-26>.
8. Міненкова Н. В. Адаптація бухгалтерського обліку до вимог сталого розвитку: стратегічні підходи та алгоритм інтеграції нефінансової звітності. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2025. № 25. С. 33–42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.25.4>.

9. Yosepha S. Y. Harmonizing corporate reporting: a narrative review on ESG, IR, and global investor perceptions. *Sinergi International Journal of Accounting and Taxation*. 2025. Vol. 3, № 2. P. 79–93. DOI: <https://doi.org/10.61194/ijat.v3i2.713>.
10. Dathe T., Helmold M., Dathe R., Dathe I. ESG reporting rules. In: *Implementing Environmental, Social and Governance (ESG) Principles for Sustainable Businesses: A Practical Guide in Sustainability Management*. Cham: Springer International Publishing, 2024. P. 147–158. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-52734-0_11.
11. Zaid M. A., Issa A. A roadmap for triggering the convergence of global ESG disclosure standards: lessons from the IFRS foundation and stakeholder engagement. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*. 2023. Vol. 23, № 7. P. 1648–1669. DOI: <https://doi.org/10.1108/CG-09-2022-0399>.
12. Fagbemi B. T., Saah B. P., Nduka A. I., Alope E. M. The evolution of ESG and sustainability reporting: a review of standards, challenges, and impacts on corporate transparency. *Journal of Economics, Business, and Commerce*. 2025. Vol. 2, № 2. P. 297–305. DOI: <https://doi.org/10.69739/jebc.v2i2.1239>.
13. Goerzen A., Van Assche A., Zhan J. X., Zhang L. From the editors: global sustainability reporting standards and the future of international business. *Journal of International Business Policy*. 2025. Vol. 8, № 2. P. 125–136. DOI: <https://doi.org/10.1057/s42214-025-00213-x>.GRI
14. Standards. *Global Reporting Initiative: вебсайт*. 2024. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/> (дата звернення: 29.01.2026).
15. IFRS Sustainability Disclosure Standards. *IFRS Foundation: вебсайт*. 2024. URL: <https://www.ifrs.org/sustainability/> (дата звернення: 29.01.2026).
16. Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures. *TCFD: вебсайт*. 2023. URL: <https://www.fsb-tcfd.org/recommendations/> (дата звернення: 29.01.2026).
17. Corporate sustainability reporting. *European Commission: вебсайт*. 2026. URL: <https://finance.ec.europa.eu/financial-markets/company-reporting-and->

auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en (дата звернення: 29.01.2026).

18. European Sustainability Reporting Standards (ESRS). *European Commission: вебсайт*. 2023. URL: https://finance.ec.europa.eu/news/commission-adopts-european-sustainability-reporting-standards-2023-07-31_en (дата звернення: 29.01.2026).

19. SASB Standards. *IFRS Foundation: вебсайт*. 2024. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/sasb-standards/> (дата звернення: 29.01.2026).

20. CDP Disclosure System. CDP: вебсайт. 2026. URL: <https://www.cdp.net/en> (дата звернення: 29.01.2026).

21. Sustainability Report. *Astarta Holding N.V.: вебсайт*. 2024. URL: <https://astartaholding.com/en/sustainability/> (дата звернення: 29.01.2026).

22. Sustainability. *Naftogaz Group: вебсайт*. 2024. URL: <https://www.naftogaz.com/en/sustainability> (дата звернення: 29.01.2026).

23. ESG practices maturity in Ukraine's largest banks: evaluation framework and insight. *Problems and Perspectives in Management: вебсайт*. 2023. URL: <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/problems-and-perspectives-in-management/issue-492/esg-practices-maturity-in-ukraine-s-largest-banks-evaluation-framework-and-insight> (дата звернення: 29.01.2026).

24. 77 % of Ukrainian companies need tools for ESG implementation – results of the Green Transition Office research. *DiXi Group: вебсайт*. 2024. URL: <https://gto.dixigroup.org/en/news/77-ukrainskykh-kompanii-potrebuieut-instrumentiv-dlia-vprovadzhennia-esg-standartiv-rezultaty-doslidzhennia-ofisu-zelenoho-perekhodu> (дата звернення: 29.01.2026).